

Høringsuttalelse fra Fjellnettverket – revidert distriktsindeks

Fjellnettverket takker KMD for mulighet til å gi tilbakemelding til forslag til ny metode for å måle distriktsutfordringer i kommunene. Fjellnettverket har kommuner og fylkeskommuner som medlemmer og kommer derfor med et innspill på vegne av disse.

Fjellnettverket deler ønsket om en ny gjennomgang av distriktsindeksen. Det reviderte forslaget gir mulighet til å oppdatere datagrunnlaget raskere enn dagens indeks og det er positivt. Vi tror også at bruken av data for grunnkretser gjør indeksen mer presis.

Vi ser samtidig vesentlige problemer i det nye utkastet, både vurdert som analyseverktøy og som styringsverktøy:

Som analyseverktøy innebærer utkastet vesentlige endringer i forhold til dagens system. Utregninger gjort av Lokalsamfunnsforeningen viser at av landets 422 kommuner vil 277 få høyere indeks og altså komme dårligere ut i forhold til støtteordninger, mens 145 kommuner får lavere indeks. Til dels er endringene store i disfavør av små og mellomstore kommuner. Om myndighetene ønsker en svakere distriktspolitikk eller en distriktspolitikk med vesentlig andre vektlegginger enn den som har vært, er det spørsmål som bør opp til åpen debatt framfor at politikken blir forandret gjennom endringer i utregningsgrunnlaget.

Dagens distriktsindeks er basert på geografi (40 %), demografi (30 %), arbeidsmarked (20 %) og levekår (10 %). En tjenlig metode for å oppnå en bedre distriktspolitikk kan være å endre vektingen mellom delindeksene på midlertidig eller mer varig basis. Den nye indeksen basert på sentralitet (60 %), demografi (20 %) og arbeidsmarked (20 %) blir mer grovmasket og derfor i mindre grad enn nåværende egnet som distriktspolitisk styringsverktøy på denne måten.

For å ta en tenkt situasjon: Myndighetene ønsker å prioritere arbeid for mer like levekår i kommunene. Det kan gjøres med å vekte levekår høyere i DI. Det kan også gjøres med ekstra overføringer til kommuner med uheldig befolkningsstruktur. Disse mulighetene, som både kan være enkle å gjennomføre og virkningsfulle, blir vanskeligere å nytte med revidert DI.

I sentralitets-elementet er det etter vårt skjønn et tilbakeskritt at kommuner med lang reisetid til hovedstadsområdet i mindre grad enn hittil får kompensert for de ulempene det medfører. Mange av våre medlemmer opplever reiser til og møter i Oslo som en stor belastning.

Fjellnettverket deler som nevnt ønsket om å revidere DI, men synes samtidig mye gjenstår før vi har kommet fram til en revidert DI som både er et egnet analyseverktøy og et egnet styringsverktøy. Vi vil derfor oppfordre departementet om å synliggjøre konkrete konsekvenser av endringen og en ny høringsrunde før en ny DI blir satt ut i livet.

Fjellnettverket finner også grunn til å peke på at våre kommuner har store naturressurser i form av elektrisitet, beitearealer, rekreasjonsområder, mineraler etc, og at mange av disse ressursene bare kan utnyttes om det bor folk der ressursene er. Samfunnsutviklingen de siste tiårene har gått i disfavør av våre områder og i favør av de store byene. I den nye regjeringsplattformen heter det for

eksempel: «Regjeringen vil legge til rette for levende lokalsamfunn og vekst i hele Norge.» Dette forutsetter at nivået på regionalstøtte blir opprettholdt og trolig økt, og at virkemidlene blir mer presise.

Steinar Berthelsen
Styreleder Fjellnettverket

Kari Randen
Daglig leder Fjellnettverket